

Kertomus Kotikielen Seuran 105. toimintavuodesta

Viime pääsiäispäivänä kuoli seuramme kunniajäsen akateemikko *Kustaa Vilkuna*. Kotikielen Seuran jäsenluetteloissa hänen nimensä esiintyy ensi kerran v. 1924. Virittäjän avustajiin hän kuului v:sta 1925; vuodesta 1931 hän oli Virittäjän toimitusneuvoston jäsen ja vuosina 1933—34 lehden taloudenhoitajana.

Akateemikko Vilkunan tieteellinen tuotanto on tavattoman laaja. Siihen kuuluu useita monografioita ja satoja pienempiä

tutkimuksia kansatieteen, kielitieteen ja historiankin alalta. Jo Virittäjässä julkaisujen kirjoitusten määrä nousee 69:ään. Suomen kielen tutkimukselle hän viittoi linjaa varsinkin lukuisilla esimerkillisillä sana ja asia -tyyppisillä tutkimuksillaan ja tutkimuksen perusehtojen kaukonäköisenä organisoijana. Kansankielen tutkimukseen hän osallistui ja sitä edisti erityisesti Sana-kirjasäätiön piirissä, jossa hän toimi eri tehtävissä runsaan puolen vuosisadan ajan.

Sadantenviidentenä toimintavuotenaan Kotikielen Seuralla on ollut viisi kokousta, joissa on pidetty seuraavat esitelmät ja alustukset:

14. maaliskuuta 1980, vuosikokouksessa, esimies professori *Terho Itkonen*: »Vokaalisointukysymyksiä» (julkaistu Virittäjässä 1980 s. 101—115, otsikkona »Lisiä suomen rajausoppiin»).

24. huhtikuuta professori *Seppo Suhonen*: »Balttilaisten lainasanojen levikistä ja merkityspiirteistä itämerensuomalaisissa kielissä» (julkaistu Virittäjässä 1980 s. 189—211). Professori *Aapeli Saarisalo*: »Raamatunsuomennoksen kielestä» (alustus).

9. lokakuuta tohtori *Silva Kiuru*: »Temporaalisen lauseenvastikkeen sanajärjestys» (julkaistu Virittäjässä 1981 s. 1—20).

27. marraskuuta professori *Eero Kiviniemi*: »Paikannimistö Suomen esihistoriallisen tutkimuksen lähdeaineistona» (julkaistu Virittäjässä 1980 s. 319—338). Lis. *Laila Lehikoinen*: »Myötäänsä myötä» (alustus; julkaistu Virittäjässä 1980 s. 387—389).

5. helmikuuta 1981 lis. *Maria Vilkuna*: »Suomen kielen geneerisistä lauseista».

Seuran esimiehenä on toiminut professori *Terho Itkonen*, ensimmäisenä varaesimiehenä professori *Eero Kiviniemi*, toisena varaesimiehenä professori *Heikki Paunonen*, sihteerinä dosentti *Tapani Lehtinen*, varasihteerinä maisteri *Pirkko Nuolijärvi*, rahastonhoitajana maisteri *Kaisu Juusela*, tilintarkastajina maisteri *Matti Vilppula* ja lainopin kandidaatti *Mauno Turunen* sekä varatilintarkastajina apulaisprofessori *Tauno Särkkä* ja ekonomi *Jukka Silvola*.

Seurassa oli 158 jäsenmaksunsa maksanutta vuosijäsentä, kunniaesimies, kahdeksan kunniajäsentä ja yksi kannattajajäsen.

Seuran edustajana Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa on ollut esimies professori *Terho Itkonen* ja hänen varamiehenään professori *Matti Sadeniemi*.

August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen lautakunta, johon ovat kuuluneet Suomalais-ugrilaisen Seuran edustajina professorit *Mikko Korhonen*, *Aulis J. Joki* ja *Pertti Virtaranta* ja Kotikielen Seuran edustajina professorit *Terho Itkonen* ja *R. E. Nirvi*, on 10. maaliskuuta 1981 päättänyt lisätä rahastojen korot v:lta 1980 kokonaan pääomiin.

Lauri Kettusen rahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet professori *Terho Itkonen*, professori *Seppo Suhonen* ja dosentti *Tapani Lehtinen*, on 11. maaliskuuta 1981 päättänyt, että rahaston tuotosta v:lta 1980 julistetaan Helsingin yliopiston opiskelijain haettavaksi 700 mk yhtenä tai useampana stipendinä viron kielen opiskelua ja tutkimusta, esim. Viroon tehtävää opintomatkaa varten. Korkojen jäännös liitettiin pääomaan.

Heston koululaiskielirahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet professori *Heikki Paunonen*, varatuomari *Pirkko Koskinen*, maisteri *Kaisu Juusela* ja dosentti *Tapani Lehtinen*, on 11. maaliskuuta 1981 päättänyt varata vuosien 1976—80 tuotosta 2 500 mk tammi—helmikuussa 1981 järjestetyn koululaiskielikilpailun palkintoihin ja kuluihin. Kilpailun tarkoituksena oli koota talteen Helsingin koululaiskieltä ja jatkaa näin v. 1975 — samaten kilpailuin — alulle pantua keruuta. Tuloksia arvioidaan paraikaa.

Johtokunta on myöntänyt 10 000 mk:n avustuksesta, jonka Helsingin kaupunki on antanut Helsingin puhekielen tutkimukseen, 3 000 mk:n stipendin maisteri *Anna-Liisa Lepäsmälle* ja 7 000 mk:n stipendin maisteri *Liisa Paavolalle*.

Viime vuosikokouksessa seura kutsui kunniajäsenikseen akateemikko *Erkki Itkosen* ja professori *Matti Sadeniemen*. Seura on toivottanut onnea kunniajäsenelleen professori *Eeva Lindénille* hänen 85-vuotispäivänään, kunniajäsenelleen professori *R. E. Nirville* hänen 75-vuotispäivänään ja kunniajäse-

nelleen professori *Matti Sadeniemelle* hänen 70-vuotispäivänään sekä professori *Heikki Leskiselle* hänen 50-vuotispäivänään ja apulaisprofessori *Paavo Pulkkiselle* hänen 50-vuotispäivänään. Kunniajäsenen akateemikko *Kustaa Vilkunan* siunaustilaisuudessa seuran suruvihkon laskivat esimies, ensimmäinen varaesimies ja rahastonhoitaja.

Kotikielen Seuran aikakauslehti *Virittäjä* ilmestyi v. 1980 neljänä vihkona, kaikkiaan XII + 393 -sivuisena. Lehden päätoimittajana on ollut professori *Terho Itkonen*, toimitussihteereinä maisterit *Anneli Lieko* ja *Pirjo Mikkonen* sekä taloudenhoitajana lis. *Ritva Liisa Pitkänen* apunaan merkonomi *Kaarina Elomaa*. Toimitukseen ovat kuuluneet myös tohtori *Päivi Rintala* Äidinkielen opetus-osaston toimittajana ja maisteri *Kaisu Juusela* kirjallisuusosaston toimittajana. *Virittäjän* toimitusneuvostoon seura on kutsunut lehden entisen päätoimittajan professori *Tuomo Tuomen* sekä professorit *Alpo Räisäsen* ja *Pauli Saukkosen*.

Virittäjän tulot olivat v. 1980 yhteensä 111 227,10 mk ja menot 103 777,63 mk. Tilinpäätös osoittaa siis 7 449,47 mk:n ylijäämää. Valtion avustus on ollut 56 000 mk, ja lisäksi lehteä on tukenut Alfred Kordelinin säätiö 5 000 mk:n stipendillä. Tilausmaksuja on saatu 48 898 mk ja korkoja 1 329,10 mk. Suurimmat menot ovat koituneet painatuksesta (77 350,50 mk), postituksesta (6 935,93 mk) sekä palkoista ja palkkioista (sosiaaliturvamaksuineen yhteensä 14 480 mk).

Seuran omat menot olivat 3 720,93 mk ja tulot 3 651,45 mk. Vuoden 1980 alijäämä on 69,48 mk.

Helsingissä 14. maaliskuuta 1981

Tapani Lehtinen
Kotikielen Seuran sihteeri